

T.C. İNKILAP TARİHİ  
VE ATATÜRKÇÜLÜK

8. SINIF

Drift serisi

MANTIK / MUHAKEME  
SÖZEL YETENEK  
AKIL YÜRÜTME

ÖMER KILIÇ  
SELÇUK ÇETİN

video  
çözümü

SOĞUTUĞU  
YAYINLARI



Her testin ilk sayfasının üstünde yer alan karekotlar soruların video çözümüne ulaşılmasını sağlamaktadır. Google Play veya Appstore mağazalarından "dijitalim" test uygulamasını indirerek soruların video çözümlerine ve sıralamanıza ulaşabilirsiniz. Öğretmenler "dijitalim" uygulamasıyla testlerin altında yer alan mobil optikleri okutarak tüm öğrencilerinin sonucuna ulaşabilir.

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

## Bilgi Hazinesi

Bu bölümde ilgili kazanımın konu özeti yer almaktadır.

## LGS Soruları

Bu bölüm 8. sınıf kitaplarında yer alan işlenen ünitelerle ilgili LGS'de çıkmış soruları içerir.

## Uygulama

Yalnızca anlatılan konuyu içeren uygulama, o konuyu kavramanızı sağlayacaktır.

## Kavrama Testi

Yalnızca anlatılan konuyu pekiştirmenizi sağlayacaktır.

## Analiz Sentez Testi

Kazanımla ilgili mantık/muhakeme gerektiren sorular içerir. Bu testteki soruların zorluk düzeyi kavrama testinden daha yüksektir.

## Yazılı Sınavları

Okulda uygulanacak yazılı sınavlar ile aynı konuları kapsayan bu bölüm okuldaki başarınızı artıracaktır.

## Fasikül Tarama Testi/Analizi

Fasikülde yer alan tüm üniteleri içermektedir. Konuların tekrar edilip eksikliklerin görülmesini sağlayacaktır.

## Ünite Değerlendirme Testi/Analizi

Her ünitenin sonunda yer alan ünite değerlendirme testleri, tüm ünitelerdeki kazanımları gördüğünüz ve eksikliklerinizi belirlemeniz için yol gösterecektir.

## PISA TIMSS

Bu sayfalarda PISA ve TIMSS sınavlarında çıkan sorulara benzer sorular yer almaktadır.

## Kazanım Değerlendirme Sınavı

Fasikülün bitirdiği tarihe kadar işlenen konulardan oluşan bir deneme sınavıdır.

12

BİLGİ HAZİNE  
SAYISI

29

UYGULAMA  
SAYISI

331

SORU SAYISI

1

YAZILI SINAV  
SAYISI

## Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,  
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,  
kitabı yayınlayan yayınevinin önceden  
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi  
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,  
yayınlanması ve depolanması yasaktır.

040719 – B2

ISBN: 978-605-7585-12-7



Genel Yayın Yönetmeni  
**Selim AKGÜL**



Yazarlar  
**Ümit KILIÇ / Selçuk ÇETİN**



Editör  
**Semra AKGÜL**



Dizgi  
**Son Viraj Dizgi Birimi**



Basım Yeri

# ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanım dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak “tam öğrenme” modeliyle hazırladığımız özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz “Drift Serisi” öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyor. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız “OFF-ROAD Serisi” ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Selim AKGÜL

Genel Yayın Yönetmeni

# İçindekiler

## 3. ÜNİTE

### MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Doğu ve Güney Cepheleeri .....	7
Batı Cephesi .....	13
Maarif Kongresi .....	21
Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-i Millîye .....	21
Direnışten Diriliş: Sakarya'dan Büyük Taarruz'a .....	27
Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Antlaşması .....	33
Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Millî Mücadele .....	33
3. Ünite Değerlendirme Testi .....	39
3. Ünite Değerlendirme Testi Analizi .....	45

## 4. ÜNİTE

### ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlkeleri .....	49
I. Dönem II. Yazılı .....	59
Siyasi Alandaki Gelişmeler .....	61
Hukuk Alanındaki Gelişmeler .....	67
Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler .....	73
Toplumsal Alandaki Gelişmeler .....	79
Ekonomi Alanındaki Gelişmeler .....	85
Sağlık Alanındaki Gelişmeler .....	91
İlelebet Cumhuriyet .....	91
Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları .....	97
4. Ünite Değerlendirme Testi .....	103
4. Ünite Değerlendirme Testi Analizi .....	107
2. Fasikül Tarama Testi .....	109
2. Fasikül Tarama Testi Analizi .....	115
2. Deneme .....	117
Çıkmış Sorular .....	121
<b>Cevap Anahtarı</b> .....	125

# 3. ÜNİTE

## Millî Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!

Doğu ve Güney Cepheleri

Batı Cephesi

Maarif Kongresi

Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-i Millîye

Direnışten Dirilişe: Sakarya'dan Büyük Taarruz'a

Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Antlaşması

Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Millî Mücadele

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

## KAZANIMLAR

**8.3.1.** Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

**8.3.2.** Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

**8.3.3.** Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.

**8.3.4.** Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.

**8.3.5.** Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.

**8.3.6.** Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

**8.3.7.** Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.

## Bilgi Hazinesi

- Türk ordusu, Doğu Cephesi'nde Ermenilerle Güney Cephesi'nde Fransızlar ve yine onların destekledikleri Ermenilerle mücadele etmiştir.
- Ermenistan'ın amacı Doğu Anadolu topraklarını içine alacak şekilde Büyük Ermenistan'ı kurmaktır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Ermenileri bu hayallerini gerçekleştirmek için harekete geçiren devlet İngiltere olmuştur.
- Ermeniler başta İngiltere olmak üzere Batılı devletlerden aldıkları desteğe güvenerek Kars ve çevresinde yaşayan Türkleri göç etmeye zorladılar. Sevr Antlaşması'nın imzalanmasından sonra da Türk topraklarına doğru saldırıya geçtiler.
- Doğudaki tek düzenli birliğimiz Erzurum'daki 15. Kolordu idi. Bu orduyu Kazım Karabekir komuta ediyordu. Kazım Karabekir, 28 Eylül 1920'de karşı taarruza geçerek Ermenilerin işgali altındaki Sarıkamış, Kars ve Gümrü'yü geri aldı. Böylece onları barış istemek zorunda bıraktı.
- Ermenistan ile Büyük Millet Meclisi Hükûmeti arasında 2-3 Aralık 1920'de **Gümrü Barış Antlaşması** imzalandı.

## Gümrü Barış Antlaşması'nın Önemi

TBMM'nin saygınlığı arttı.

Ermeniler Türkiye'ye karşı diğer devletlerle yaptığı tüm antlaşmaları kaldırdı.

Böylece Anadolu toprakları üzerindeki haklarından vazgeçti.

Ermeniler Yeni Türk Devleti'ni ve Misakımillî'yi tanımış oldu.

Bu antlaşma ile Doğu Cephesi'nde savaş durumu sona erdi.

**Not** TBMM'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan oldu.

**Not** Doğu Cephesi'ndeki askerlerin bir kısmı Batı Cephesi'ne kaydırıldı.

- Fransızlar, Ermeni çetelerinin yardımıyla Güney bölgelerimizi işgale başladılar.
- Millî Mücadele'nin ilk kurşunu Hatay- Dört Yol'da Fransızlara karşı atıldı.
- Fransızlar 30 Ekim 1919'da Maraş'ı işgal ettiler. Sütçü İmam'ın attığı ilk kurşunla başlayan direniş kaleden Türk bayrağının indirilmesi ile iyice büyüdü. Türk halkı şehirde büyük bir direniş gösterdi ve 12 Şubat 1920'de Fransızlar bölgeden çekilmek zorunda kaldı. TBMM tarafından Maraş'a 1973'te "Kahraman" unvanı ve "İstiklal Madalyası" verildi.
- Fransızlar, 30 Ekim 1919'da İngilizlerin çekilmesinden sonra Urfa'yı işgal ettiler. Urfalılar tarafından Ali Saip Bey öncülüğünde 3000 kişilik Kuvâ-yı Millîye birliği ile başlatılan direniş 11 Nisan 1920'de Fransızlar şehri terk edene kadar sürdü. TBMM Urfa'ya 1984 yılında "Şanlı" unvanı verdi.
- Fransızlar, İngilizlerin çekilmesinden sonra Antep'i işgal ettiler. Antep'li bir yandan mitingler düzenleyip işgali protesto ederken bir yandan da direniş için cephaneye ve silah topladılar. Şahin Bey, kurduğu birliklerle Antep- Kilis yolunu kesti, 1 Nisan 1920'de Antep'i kuşatan Fransızlar şehre ancak 1 yıl sonra girebildiler. TBMM başarıyla mücadele eden Antep'e 1921 yılında "Gazi" unvanını verdi.

**Not**

Güney Cephesi, Sakarya Savaşı'ndan sonra Fransızlarla imzalanan Ankara Antlaşması ile kapanmıştır. Ankara Antlaşması'nı imzalayan Fransa, TBMM'yi resmen tanıyan ilk İtilaf Devleti olmuştur.

**Not**

Temsil Heyeti'nin ilk siyasi başarısı Damat Ferit'in Hükûmetten istifa etmesidir. TBMM'nin ilk siyasi başarısı ise Gümrü Antlaşması'nın imzalanmasıdır.





A. Aşağıda verilen maddelerin karşılıklarına yorumlarını yazınız.

Madde	Yorum
1. Ermeniler Sevr Antlaşması'nı tanımayacaktır.	
2. Ermenistan, Türkiye'ye karşı hiçbir düşmanca harekette bulunmayacaktır.	
3. Doğu sınırı Aras Nehri – Çıldır Gölü hattına kadar uzatılacaktır. Kars, Kağızman, Sarıkamış ve Iğdır Türkiye'ye bırakılacaktır.	
4. Türk milletine karşı silah kullanmayan ve düşmanca davranmayan Ermeniler 6 ay içinde Türkiye'ye dönebilecektir.	
5. Gümrü Antlaşması'nın önemi nedir?	



B. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun şekilde tamamlayınız.

Sakarya

Şahin Bey

Ali Saip Bey

Sütçü İmam

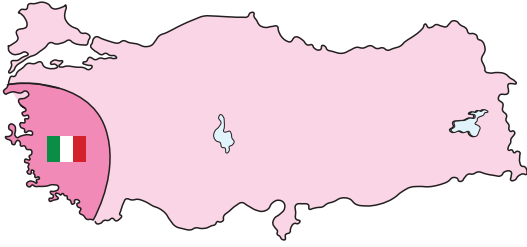
Kuva-yı  
Milliye

Gümrü

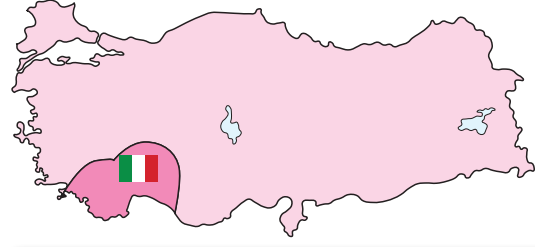
Ermeniler

1. Türk ordusu Doğu Cephesi'nde ..... karşı mücadele vermiştir.
2. Doğu Cephesi'nin kapanmasında imzalanan ..... Antlaşması etkili olmuştur.
3. Güney Cephesi'nde düşman işgaline karşı ..... güçleri karşılık vermiştir.
4. .... Maraş halkının birlik ve beraberliğini oluşturarak düşmana karşı mücadele verilmesinde etkili olmuştur.
5. Fransız işgali karşısında Urfa halkı, ..... öncülüğünde destansı bir direniş göstermiştir.
6. Antep'te Kuva-yı Milliye birliklerinin kumandanı ..... düşman şehre girmemesi için büyük mücadele vermiştir.
7. .... Zaferinin kazanılmasından sonra düşman Güney Cephesi'ni boşaltmıştır.

1.



Gizli anlaşmalarla İtalya'ya vadedilen topraklar



Mondros'tan sonra İtalya'nın işgal ettiği topraklar

**Bu haritalarda verilen değişimin yaşanmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?**

- A) İtalya'nın gizli anlaşmalara uymaması
- B) İngiltere'nin Boğazlar üzerindeki çıkarlarını korumak istemesi
- C) Ege Bölgesi'nde Kuvâ-yı Millîye direnişinin yaşanması
- D) İtalya'nın daha geniş topraklara göz dikmesi

2. Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra Antep, Maraş ve Urfa'yı işgal eden İngilizler bir süre sonra aralarında yaptıkları paylaşım antlaşması gereği bu şehirleri Fransızlara bıraktılar. Fransızlar bölgeye girdikleri andan itibaren Ermenilerle iş birliği yaparak Türklere karşı baskı ve şiddet uygulamaya başladılar. Türkler de onların bu saldırıları karşısında Kuvâ-yı Millîye birlikleri kurarak savunmaya geçtiler.

**Parçadaki bilgilere göre halkın Kuvâ-yı Millîye teşkilatlanmalarını kurmaları aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?**

- A) Bağımsızlıklarına önem verdiklerinin
- B) Düşmanla işbirliğine gittiklerinin
- C) Yaşadıkları toprakları terk etmek istediklerinin
- D) İşgalci güçlerin halka hoşgörülü davrandıklarının

3. Ermenistan ile TBMM Hükûmeti arasında imzalanan Gümrü Antlaşması'nda;

- Kars ve çevresi TBMM'ye bırakılacak,
- Ermeniler Sevr'in geçersizliğini kabul edecek maddeleri yer almaktaydı.

**Bu maddelere göre;**

- I. Doğu sınırının kesin olarak belirlendiği,
- II. Türk halkının, haklılığının kabul edildiği,
- III. TBMM'nin saygınlığının arttığı

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

### İPUÇU

- » Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı Osmanlı Devleti'nden kalan Kazım Karabekir ordusu mücadele etmiştir.

4. Maraş, İngilizlerin çekilmesinden sonra 30 Ekim 1919'da çoğunluğu Ermenilerden oluşan Fransız birlikleri tarafından işgal edildi. Bu olaydan birkaç gün sonra bazı Fransız askerleri ve onlarla birlikte hareket eden Ermeniler sokakta evlerine gitmekte olan bir grup Türk kadınının yolunu kestiler. Onlara "Burası artık Türklerin değildir, Fransız memleketinde peçe ile gezilmez." deyip kadınlardan birinin peçesini yırttılar. Bunun üzerine çevresinde Sütçü İmam adıyla tanınan vatansever bir Maraşlı, askerlerden birini öldürdü. Bu olaydan cesaret alan halk, işgalcileri kısa sürede Maraş'tan atmayı başardı.

**Parçadaki bilgilere bakılarak;**

- I. Sütçü İmam'ın girişimi halkın işgalciler karşısındaki cesaretlerini arttırmıştır.
- II. Ermeniler ve Fransızlar halka eziyet etmişlerdir.
- III. Maraş halkı bağımsızlığı uğruna düşmanla savaşmışlardır.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

5. Ermeniler başta İngiltere olmak üzere Batılı devletlerden aldıkları desteğe güvenerek Kars ve çevresinde yaşayan Türkleri göç etmeye zorladılar. Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurulmasını öngören Sevr Antlaşması'nın imzalanmasından sonra da Türk topraklarına doğru saldırıya geçtiler. O günlerde bölgedeki tek düzenli birliğimiz Erzurum'daki 15. Kolordu idi. Bu orduya Büyük Millet Meclisi tarafından Doğu Cephesi Komutanlığına atanan Kâzım Karabekir Paşa komuta ediyordu. Türk ordusu 28 Eylül 1920'de karşı taarruza geçerek Ermenilerin işgali altındaki Sarıkamış, Kars ve Gümrü'yü geri aldı. Böylece onları barış istemek zorunda bıraktı.

**Yukarıdaki bilgilere bakılarak;**

- I. Kaybedilen bazı topraklar geri alınmıştır.
- II. TBMM Ermenilere karşı önemli bir zafer kazanmıştır.
- III. İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıkları artmıştır.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

6. 7 Kasım 1920 tarihinde Gümrü'yü teslim alan Kazım Karabekir Paşa, bu olayı hatıralarında şöyle anlatır: "Ermeni heyeti ile Gümrü Antlaşması'nı görüşmeye başladık. 27 Kasım'da Ermenilere Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldık. Bu günü, bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık. Bu olayı Ankara'ya müjdeledim. 3 Aralık'ta Gümrü Antlaşması'nı imzaladık. Antlaşma şartı olarak Ankara'nın istediği iki bin tüfek, üç batarya, on iki adet dağ topu ve kırk makineli tüfeği Ermenilerden aldım. Doğu Cephesi'nin ilk armağanı olarak Batı Cephesi'ne ulaştırmak üzere yola çıkardım."

**Kazım Karabekir'in hatırasına bakılarak,**

- I. Ermenilere karşı önemli bir başarı elde edilmiştir.
- II. Doğu Cephesi'ndeki başarının ödülü Batı Cephesi'ne aktarılmıştır.
- III. Ermenilerin durdurulmasında İtilaf Devletlerinin desteği olmuştur.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

**İPUCU**

» TBMM ilk siyasi başarısını Ermenilere karşı Gümrü Antlaşması ile kazanmıştır.

7. Mondros Antlaşması'nda Ermenilerin Doğu Anadolu'da devlet kurması için ortam hazırlanması Ermenileri harekete geçirmiştir. Rusya'ya karşı tampon devlet kurmak isteyen İngiltere ve yapacağı işgalleri kolaylaştırmak isteyen Fransa da Ermenileri açıkça desteklemişlerdir.

**Bu gelişmelerin,**

- I. Doğu Anadolu'nun parçalanma tehlikesi olduğu,
- II. İtilaf Devletlerinin Anadolu'da paylaşım planlarını hayata geçirmek istediği,
- III. İtilaf Devletleri ile Ermenilerin çıkarlarının örtüştüğü

**durumlarından hangilerinin bir göstergesi olduğu söylenebilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

8.



Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra emrimdeki orduları terhis etmedim. Daha sonra TBMM'nin denetiminde İngiliz destekli Ermenilerle, Doğu Anadolu'da büyük bir mücadeleye giriştik. Sonuçta başarılı olduk.

**Kâzım Karabekir'in bu sözlerine bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?**

- A) Düzenli ordu, Doğu Anadolu'da İngilizlerle savaş yapmıştır.  
B) Millî Mücadele'de düzenli bir ordu mevcuttur.  
C) İngilizlerin, Doğu Anadolu üzerinde çıkarları vardır.  
D) Ermeniler, düzenli ordu karşısında yenilgiye uğramıştır.

## İPUCU

» Güney Cephesi'nde halk düşmana karşı Kuvâ-yı Millîye örgütleriyle karşılık vermiştir.

1. Güney Anadolu'daki millî cepheleer Mondros Ateşkes Anlaşması'nın İtilaf Devletleri tarafından tek taraflı ve haksız olarak yorumlanarak bu bölgedeki topraklarımızı işgal etmeleri sonucunda oluştu. Mondros Ateşkes Anlaşması'nın imzalanmasından sonra güneyde Urfa, Antep ve Maraş İngilizler tarafından işgal edilirken Fransızlar da Adana ve dolaylarını işgal etmişlerdi. İngiltere ve Fransa 15 Eylül 1919'da yeni bir antlaşma yaparak Orta Doğu'yu manda yönetimi oluşturmak üzere aralarında paylaştılar. Buna göre Irak ve Filistin İngiliz mandasına, Suriye ve Lübnan Fransız mandasına bırakıldı. Bu antlaşma sonucunda İngiltere Maraş, Urfa ve Antep'i Fransa'ya devretti. Fransızlar devraldıkları bölgeleri ellerinde tutmak için Türklere karşı baskı ve zulümlerini artırdılar. Fransızlar aynı zamanda Mısır ve Suriye'den getirttikleri Ermenileri teşkilatlandırıp Türklere üzerine saldırtmaya başladılar.

**Parçadaki bilgilere bakılarak Güney Cephesi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) İtilaf Devletleri bölgeyi sömürgeleştirmek amacıyla kendi aralarında paylaşmıştır.  
B) Fransızlar bölgeyi ele geçirebilmek amacıyla bölge halkına kötü davranmıştır.  
C) Fransızlar Ermenileri kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmiştir.  
D) Bölgede halk işgallere karşı Kuvâ-yı Millîye teşkilatları kurmuştur.

2. TBMM ile Ermeniler arasında imzalanan Gümrü Antlaşması'nın bazı önemli maddeleri şunlardır:

- Ermenistan, TBMM'yi tanıyacaktı.
- Kars, Sarıkamış, Kağızman, Iğdır, Oltu ve Kulp TBMM Hükûmetine bırakılacaktır.
- Ermenilerden Türklere karşı silah kullanmamış olanlar, Türkiye'ye geri dönebilecektir.
- İsteyen Ermeniler Türkiye'den göç edebilecektir.

**Buna göre Gümrü Antlaşması'nın verilen maddelerine bakılarak;**

- I. TBMM resmi olarak tanınmıştır.  
II. TBMM Misakımillî çerçevesinde kazançlar elde etmiştir.  
III. Ermeniler İtilaf Devletleriyle ortak hareket etmiştir.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) I ve III.                      D) I, II ve III.

3. Brest-Litovsk Antlaşması'nı tanımayan İngilizler, Kars'a girerek şehrin yönetimini Ermenilere bırakmışlardı. 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması kapsamında Ermeniler Kars, Erzurum, Oltu, Van, Bitlis ve Iğdır bölgesini işgal ettiler. TBMM'nin aldığı karar üzerine Doğu Cephesi Komutanı Karabekir Paşa, 28 Eylül 1920'de taarruza geçerek 29 Eylül'de Sarıkamış'ı, 30 Eylül'de Oltu'yu, 30 Ekim'de Kars'ı ve 7 Kasım'da Gümrü'yü Ermenilerden geri aldı. Ermenistan'ın isteği üzerine 3 Aralık 1920'de "Gümrü Antlaşması" imzalandı.

**Parçadaki bilgilere bakılarak Doğu Cephesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?**

- A) Ermenilere karşı Türk ordusu önemli bir başarı elde etmiştir.  
B) Kazım Karabekir mücadelesini meclisten bağımsız olarak gerçekleştirmiştir.  
C) Ermeniler işgal ettikleri yerlerden geri çekilmek zorunda kalmıştır.  
D) Ermenilerle Türklere arasında gerçekleşen mücadele antlaşmayla sonuçlanmıştır.

4. Maraş önce İngilizler, daha sonra Fransızlar tarafından işgal edildi. Halkın kahramanca direnişi karşısında şehirde tutunamayan Fransızlar, gecenin karanlığından yararlanarak gizlice şehirden ayrıldılar (11-12 Şubat 1920). Daha BMM açılmamışken Maraş halkının kazandığı bu başarı Millî Mücadele'nin ilk zaferlerinden biri oldu. Maraş halkı 7 Şubat 1973'te TBMM tarafından "Kahraman" unvanıyla ödüllendirildi.

**Parçadaki bilgilere bakılarak Maraş halkının tutumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

- A) Mücadele azmi yüksektir.  
B) Teslimiyetçi bir tutum sergilemişlerdir.  
C) Düşmanla işbirliğine gitmişlerdir.  
D) İstanbul Hükûmetinin emirlerini uygulamışlardır.

5. “Ermeni heyeti ile Gümrü Antlaşması'nı görüşmeye başladık. 27 Kasımda Ermenilere Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldık. Bu günü bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık. Bu olayı Ankara'ya müjdeledim. 2-3 Aralık gecesi Gümrü Antlaşması'nı imzaladık. Antlaşma şartı olarak Ankara'nın istediği gibi 2 bin tüfek, 3 batarya, 12 dağ topu, 40 makineli tüfeği Ermenilerden aldım. Doğu Cephesi'nin ilk armağanı olarak Batı Cephesi'ne ulaştırılmak üzere yola çıkardım.”

**Kazım Karabekir'in “İstiklal Harbimiz” adlı eserinde anlattıklarına bakılarak;**

- I. Türkler Ermenilere karşı önemli bir siyasi başarı elde etmiştir.
- II. Ermeniler Anadolu'daki toprak isteklerinden vazgeçmişlerdir.
- III. Diğer cephelerde kullanılmak üzere önemli miktarda mühimmat elde edilmiştir.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

6. Fransız komutan Andre, onuruna verilen baloda bir Ermeni kadınla dans etmek ister. Ancak kadın şehirde Fransız ya da Ermeni bayrağı dalgalanmadıkça buna razı olmayacağını söyler. Bunun üzerine Andre, Maraş kalesindeki Türk bayrağının indirilmesini emreder. Ertesi gün Cuma namazı için Ulu Cami'de toplanan Maraş halkı kalede bayrağımızın dalgalanmadığını görür. Ulu Cami İmamı Rıdvan Hoca halka “Hürriyeti elinden alınmış bir millet Cuma namazı kılamaz.” diye seslenir. Camiden çıkıp kaleye doğru koşan halk; kaleye vardıklarında yere atılmış bayrağımızı bulur, yerden alır, öper ve yeniden kale burcuna asarlar...

(www.kahramanmaras.bel.tr)

**Parçada verilen bilgilere bakılarak;**

- I. Fransızların Maraş Kalesi'ndeki Türk bayrağını indirmelerinde şahsi çıkarlarının da etkisi vardır.
- II. Rıdvan Hoca halkın içindeki bağımsızlık duygusunu harekete geçirmiştir.
- III. Ermeniler Türklere karşı Fransızları kışkırtmışlardır.

**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

**İPUCU**

» Doğu ve Güney Cephesi'nde halkın düşmana karşı verdiği mücadele bağımsızlıklarına ne kadar düşkün olduklarının bir göstergesidir.

7. Onikiler Fransızlara gönderdikleri Nota'da şunları ifade etmişlerdir:

“Biz Urfa Sancağı halkı barışsever insanlarız. Bin yıldan beri bu topraklarda hür olarak yaşıyoruz. Topraklarımıza göz dikenleri hep pişman etmişizdir. Şimdiye dek sizin buraya belli süre için geldiğinizi sanıyorduk. Fakat bayraklarımızı indirmeniz, sizin Urfa'yı işgal niyetinde olduğunuzu gösteriyor. Bu kötü niyetinizi gördük ve biz Urfalılar, sizi bu topraklardan atmak için bütün gücümüzle çalışmaya yemin ettik. Bizi on iki kişi sanıyorsunuz. Oysaki bu rakam gerçek sayımızın yanında çok küçük kalır. Zira Urfalılar sizleri buradan çıkarmaya yediden yetmiş kadar yemin etmişlerdir...”

**Verilen metne göre;**

- I. Halkın düşmana karşı bağımsızlık uğruna mücadeleye edeceği belirtilmiştir.
- II. Fransızların gerçek niyetleri Urfa halkı tarafından fark edilmiştir.
- III. Urfa halkının harekete geçmesinde Türk bayrağının indirilmiş olması yeterli gelmiştir.

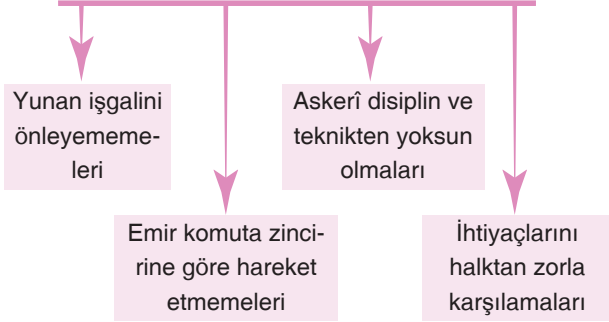
**yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I.                      B) I ve II.  
C) II ve III.                      D) I, II ve III.

## Bilgi Hazinesi

- ↳ Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerince düzenlenen Paris Barış Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda Yunanlar İzmir'i işgal ettiler. İşgale karşı halk, bir yandan Müdafa-i Hukuk Cemiyetlerini kurmuş bir yandan da Kuvâ-yı Millîye etrafında toplanarak direnişe başlamıştır.

## Kuva-yı Millîye'nin Kaldırılma Nedenleri



- ↳ Kuvâ-yı Millîye birlikleri düşmanın ilerleyişi karşısında cesurca mücadele etmekteydi. Düşman kuvvetlerini yıpratarak ilerleyişlerini yavaşlatmaktaydı. Ancak yeni işgallere engel olamıyordu. Özellikle askerî disiplinden uzak olmaları nedeniyle Kuvâ-yı Millîye birliklerinin hemen tasfiye edilerek düzenli orduya katılmaları istendi.
- ↳ Birinci İnönü Savaşı, düzenli ordunun yaptığı ilk savaştı. Yunan ordusu sayı ve malzeme olarak Türk ordusundan üstün olmasına rağmen savaşı düzenli ordu kazandı.

## I. İnönü Savaşı'nın Sonuçları

Düzenli ordunun kazandığı ilk zaferdir.

Türk ordusuna duyulan güven ve katılım arttı.

Moskova Antlaşması imzalandı.

İstiklal Marşı kabul edildi.

Londra Konferansı düzenlendi.

Afganistan ile Dostluk Anlaşması imzalandı.

Teşkilat-ı Esasiye kabul edildi.

Çerkez Ethem İsyanı bastırıldı.

- ↳ Londra Konferansı'na İtilaf Devletleri, İstanbul Hükûmeti ve TBMM'yi birlikte çağırarak ikilik çıkartıp Sevri kabul ettirmek istedi fakat başarılı olamadı.

- ↳ TBMM'nin Londra Konferansı'ndan bir sonuç çıkmayacağını bilmesine rağmen temsilci göndermesinin nedeni Türk ulusunun haklı davasını ve Misakımillî'yi tüm dünyaya duyurmaktır.
- ↳ Türk milletinin bağımsızlığa olan inancını arttırmak ve milletin moralini yüksek tutmak için İstiklal Marşı kabul edildi.
- ↳ Moskova Antlaşması ile Sovyetler Birliği gibi güçlü bir ülke TBMM'yi tanıdı. (TBMM'yi tanıyan ilk Avrupa ülkesidir.)
- ↳ Moskova Antlaşması'nda "Bir tarafın tanımadığı antlaşmayı diğer taraf da tanımayacaktır." maddesi dış politikada ortak hareket edileceğini göstermektedir.
- ↳ Yunanlar oldukça kalabalık bir orduyla ikinci kez saldırdı ve savaşı Türk ordusu kazanarak başarının tesadüf olmadığını gösterdi. İkinci İnönü Savaşı sonrasında İtalyanlar Anadolu'dan çekilmeye başladı.
- ↳ Yunanlar üst üste aldıkları iki yenilgiden sonra silah, cep hane, asker ve teknik açıdan güçlendirilmiş şekilde Türk ordusuna tekrar saldırdı. Türk ordusu siperlerde zorlanmaya başlayınca orduya Sakarya'nın doğusuna çekilme emri verildi. Türk ordusunun taarruz gücü olmadığı için geri çekildi. Kütahya, Eskişehir ve Afyon Yunanların eline geçti.

## Batı Cephesi'nde yaşanan gelişmeler

Ulusal Alandaki Gelişmeler	Uluslararası Alandaki Gelişmeler
Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul edildi.	Londra Konferansı'na davet edildi.
İstiklal Marşı kabul edildi.	Rusya ile Moskova Antlaşması imzalandı.
Türk halkının TBMM'ye ve düzenli orduya duyduğu güven artmıştır.	Afganistan ile Dostluk Antlaşması imzalandı.
Düzenli orduya katılım artmıştır.	TBMM ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanmıştır.
Maarif Kongresi toplandı.	
Tekalif-i Milliye Emirleri yayımlandı.	
Mustafa Kemal'e "Mareşallik" rütbesi ve "Gazilik" Unvanı verilmiştir.	Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile Kars Antlaşması imzalanmıştır.
Mustafa Kemal'e Başkomutanlık yetkisinin verilmesi	





A. Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlar için "D" kutucuğuna "✓", yanlış olanlar için "Y" kutucuğuna "X" işareti koyunuz.

		D	Y
1.	İzmir'in Yunanlar tarafından işgali karşısında bölge halkı Kuva-yı Millîye örgütleri kurarak direniş göstermişlerdir.		
2.	Kuva-yı Millîye birlikleri ihtiyaçlarını halktan karşılayarak askerî disiplinden uzak şekilde mücadele etmiştir.		
3.	Kuva-yı Millîye birlikleri tüm ülkeyi kurtarmaya yönelik kurulmuştur.		
4.	İstiklal Marşı ile milletin bütün fertleri aynı duygular çerçevesinde vatani için birlik oluşturmaları amaçlanmıştır.		
5.	Londra Konferansı ile İtilaf Devletleri TBMM'yi resmen tanımışlardır.		
6.	Moskova Antlaşması ile TBMM Sovyet Rusya ile ortak hareket etmiştir.		
7.	İtilaf Devletleri I. İnönü Savaşı sonrasında Anadolu'da işgal ettikleri yerleri boşaltmışlardır.		



B. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun şekilde tamamlayınız.

II. İnönü

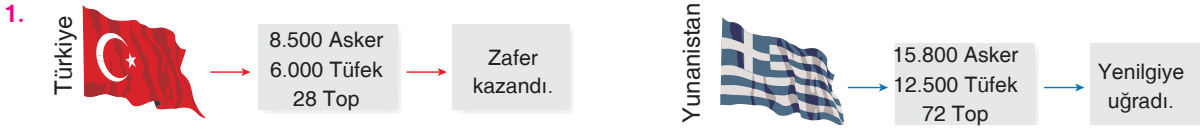
I. İnönü

Afganistan

Londra  
Konferansı'naTeşkilat-ı  
EsasiyeÇerkez  
Ethem

düzenli ordu

1. Kuva-yı Millîye birlikleri düşman ilerleyişini durduramayınca ..... kuruldu.
2. Düzenli ordunun kazandığı ilk zafer ..... zaferi olmuştur.
3. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM'nin ilk anayasası olan ..... kabul edilmiştir.
4. Sevr Antlaşması'nı TBMM'ye kabul ettirmek için İtilaf Devletleri TBMM'yi ..... davet etmişlerdir.
5. I. İnönü Savaşı sonrasında ..... ile TBMM arasında dostluk antlaşması imzalanmıştır.
6. Düzenli orduya katılmak istemeyen ..... isyan etmiştir.
7. .... Savaşı'nın kazanılması başarının tesadüf olmadığını bir göstergesidir.



I. İnönü Muharebesi'nde taraflara ait bazı bilgiler yukarıda verilmiştir.

**Buna göre ulaşılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Türk tarafı, daha güçsüz olmasına rağmen galip gelmiştir.  
 B) Yunan birlikleri, asker sayısı bakımından daha kalabalıktır.  
 C) Türk birliklerinin top ve tüfek sayısı Yunanlarınkinden azdır.  
 D) Yunanların asker sayısı, Türklerin asker ve tüfek sayılarının toplamından fazladır.

2. Millî Mücadele Dönemi'nde Fransa ve Ermeni birlikleri birlikte Güney illerinde işgal faaliyetlerinde bulunmuştur. Kilis, Adana, Maraş ve Urfa'da kurulmuş Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri, Kuvâ-yı Millîye güçleriyle bu saldırıları önlemeye çalışmıştır. Ankara bu dönemde bölge halkını örgütlemek için Topçu Binbaşı Kemal Bey'i görevlendirmiştir.

**Bu bilgilere bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?**

- A) İşgallere karşı halkın örgütlü direniş gösterdiği  
 B) Fransa'nın bölgede Ermenilerle birlikte hareket ettiği  
 C) TBMM'nin işgallere karşı kayıtsız kalmadığı  
 D) Bölge halkının Ermenilere karşı İtilaf Devletlerinden destek aldığı

3. TBMM Hükümetinin Çerkez Ethem İsyanı ile uğraşmasından yararlanmak isteyen Yunan ordusu, işgallerini ilerletmek amacıyla saldırıya geçmiş fakat I. İnönü Muharebesi'nde Türk birlikleri tarafından durdurulmuştur.

**Bu bilgiler aşağıdaki yargılardan hangisini kanıtlar niteliktedir?**

- A) Kuvâ-yı Millîye birlikleri, Yunanistan ile iş birliği yapmıştır.  
 B) Yunanistan, Anadolu'da yaşanan iç karışıklıktan yararlanmak istemiştir.  
 C) TBMM, Çerkez Ethem İsyanını bastırmıştır.  
 D) İsyanın çıkması Yunanların ilk saldırılarına neden olmuştur.

### İPUCU

» Batı Cephesi'nde düşman kadar bazı Kuvâ-yı Millîyecilerin isyanları da devleti zor durumda bırakmıştır.

4.



**Ceren'in tabloda hazırladığı afişlerden hangileri II. İnönü Savaşı'nın nedenleri arasında gösterilebilir?**

- A) I, II ve III. B) I, II ve IV.  
 C) II, III ve IV. D) I, II, III ve IV.